

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

BENDRASIS PAGALBOS
TELEFONAS

112

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE PIRMAJĄ PAGALBĄ ?

Atmintinė kaip padėti sau ir
kitiems įvykus nelaimei

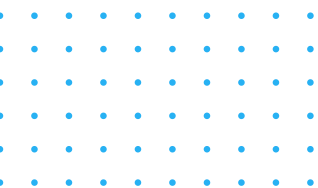
SAM 2023 m. liepos 1 d.

TURINYS

3-4	ĮVERTINKITE SITUACIJĄ
5	KAIP IŠKVIESTI GREITĄJĄ MEDICINOS PAGALBĄ
6-7	PRADINIS GAIVINIMAS
8	UŽSPRINGIMAS
9-11	KRAUJAVIMO STABDYMAS
12	MIOKARDO INFARKTAS
13	INSULTAS
14-15	KAULŲ LŪŽIAI
16	STUBURO SUŽALOJIMAS
17	SUNKI ALERGINĖ REAKCIJA – ANAFILAKSIJA
18-19	NUDEGIMAS
20	GYVATĖS ĮKANDIMAS
21	APIBENDRINIMAS - PIRMOSIOS PAGALBOS SUTEIKIMAS
22	APIBENDRINIMAS - SUŽEISTOJO/LIGONIO APŽIŪRA IR BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

ĮVERTINKITE SITUACIJĄ

**PRIEŠ PRISIARTINDAMI PRIE NELAIMĖS
VIETOS, ĮVERTINKITE APLINKOS PAVOJŲ:**

- SAU
- ŠALIA ESANTIEMS ŽMONĖMS
- NUKENTĖJUSIAJAM

GALIMI APLINKOS PAVOJAI:

- SPROGIMAS
- UGNIS
- ELEKTROS SROVĖ
- KULKOS
- DUJOS
- TRANSPORTO EISMAS
- GILUS VANDENS TELKINIO DUGNAS
- NUODINGOSIOS MEDŽIAGOS
- DEGALŲ NUOTĖKIS IR KT.

SVARBU!

Pastebėję gresiantį pavojų, skambinkite pagalbos tarnyboms (ugniagesiams, policijai). Pirmąją pagalbą teikite tik joms leidus.

Esant galimybei, pavojų pašalinkite patys: išjunkite elektrą ar perkeltkite nukentėjusį į saugią vietą.

VERTINKITE SITUACIJĄ

Atsargiai patapšnokite per nukentėjusiojo pečius ir garsiai paklauskite: „kaip jaučiatės?“, „kas atsitiko?“. Jei žmogus nereaguoja, jis yra nesąmoningas.

Jei nukentėjusysis nesąmoningas:

- Kvieskite greitąją medicinos pagalbą, paprašykite pristatyti
- išorinį automatinį defibriliatorių.

Pradėkite gaivinimą.

Jei nukentėjusysis sąmoningas:

- Nuraminkite jį.
- Stenkitės nejudinti, nebent aplinkoje tvyro pavojus nukentėjusiajam ar teikiančiam pagalbą.
- Apžiūrėkite nukentėjusįjį: pačiupinėkite jį nuo galvos iki kojų.
- Suteikite pirmąją pagalbą.
- Jeigu būtina, kvieskite greitąją medicinos pagalbą (GMP).

KAIP IŠKVIESTI GREITĄJĄ MEDICINOS PAGALBĄ?

- Greitąją medicinos pagalbą (GMP) kvieskite patys arba paprašykite aplinkinių.
- Skambinkite bendrosios pagalbos telefono numeriu 112 (numeris vienodas visoje Europoje).
- Įvardinkite, kur atvykti greitajai medicinos pagalbai – nurodykite rajoną, gatvę, adresą. Nurodykite kitus orientyrus, pvz., išskirtinius greta esančius pastatus ar kitus objektus.
- Išsamiai paaiškinkite, kas atsitiko;
- Įvardinkite galimą nukentėjusiųjų (sužeistų ar sergančių) skaičių. Įvardinkite nukentėjusiojo amžių;
- Informuokite, ar nukentėjusieji sąmoningi, ar kvėpuoja.
- Padiktuokite savo telefono numerį, prisistatykite.

- Kalbėkite ramiai ir aiškiai.
 - Nepadėkite ragelio, kol neeis operatorius – pokalbį turi baigti pagalbos tarnybos dispečeris.
- Kvalifikuoti specialistai skirtingose šalyse pasiruošę telefonu instruktuoti, kaip suteikti pirmąją pagalbą.

SVARBU!**NEPADĖKITE TELEFONO RAGELIO – POKALBĮ
TURI BAIGTI PAGALBOS TARNYBOS DISPEČERIS.**

PRADINIS GAIVINIMAS

BENDRASIS PAGALBOS
TELEFONAS

112

- Greitai įvertinkite situaciją ir galimus pavojus.
- Atsargiai patapšnokite per pečius ir garsiai paklauskite: „kaip jaučiatės?“.
- Jei nukentėjusysis nereaguoja, t. y.yra praradęs sąmonę, skambinkite bendrosios pagalbos telefono numeriu 112. Kviesdami GMP, paprašykite atvežti išorinį automatinį defibriliatorių. Atlikite punktuose 1, 2, 3, 4, 5 aprašytus veiksmus:

1

PAGULDYKITE NUKENTĖJUSĮJĮ ANT NUGAROS.

2

ATVERKITE NUKENTĖJUSIOJO KVĖPAVIMO TAKUS:
DVIEM PIRŠTAIS PAKELKITE SMAKRĄ, KITOS
RANKOS DELNĄ UŽDĖKITE ANT KAKTOS IR
ATLOŠKITE GALVĄ. STEBĖKITE, KLAUSYKITĖS IR
BANDYKITE PAJUSTI KVĖPAVIMĄ (APIE 10
SEKUNDŽIŲ).

3

JEI NUKENTĖJUSYSIS NESĄMONINGAS, BET
KVĖPUOJA, IR NEĮTARIATE STUBURO TRAUMOS,
PAVERSKITE JĮ ANT ŠONO, STEBĖKITE SĄMONĘ
IR KVĖPAVIMĄ.

4

JEI NUKENTĖJUSYSIS NEKVĖPUOJA AR NESATE
TIKRAS DĖL JO KVĖPAVIMO, PRADĖKITE
GAIVINTI: ATLIKITE 30 KRŪTINĖS PASPAUDIMŲ
100 KARTŲ PER MINUTĘ DAŽNIU (ATITINKA
SKAIČIAVIMĄ „IR VIENS, IR DU, IR VIENS, IR
DU...“).

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

5 Atlikę 30 krūtinės paspaudimų, padarykite 2 įpūtimus ir t.t.

Paspaudimus ir įpūtimus santykiu 30:2

kartokite tol, kol atvyks GMP, arba

nukentėjusysis atsigaus pats.

Defibriliacija atliekama nedelsiant,

atnešus automatinį išorinį defibriliatorių:

- įjunkite aparatą;

- prijunkite automatinį išorinį

defibriliatorių prie nukentėjusiojo, sekite

aparato nurodymus;

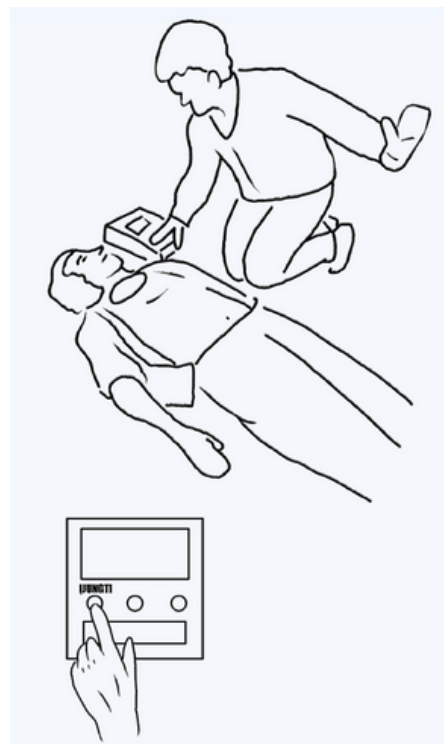
- išgirdę nurodymą, paspauskite

analizavimo mygtuką (jei jis yra);

- išgirdę nurodymą ir įsitikinę, kad

niekas neliečia nukentėjusiojo,

paspauskite „elektros šoko“ mygtuką.

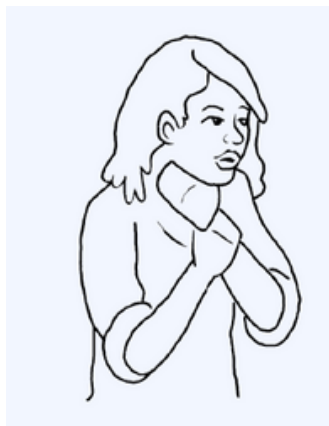

SVARBU!

- Jei kalbinamas žmogus neatsako, kvieskite GMP.
- Tikrinkite kvėpavimą, stebėkite kraujotaką, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).
- Gaivinkite tol, kol atvyks GMP, ar žmogus pradės kvėpuoti pats.
- Jei nukentėjusysis yra vaikas arba skendęs, apsinuodijęs narkotinėmis medžiagomis ar patyręs traumą suaugęs asmuo, pradėkite gaivinti: pradžioje atlikite 2-5 įpūtimus. Jeigu kvėpavimo vis dar nėra, atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus.
- Jeigu pagalbą teikiantis asmuo nėra profesionalus gaivintojas ar nenori/negali daryti dirbtinio kvėpavimo, gaivinti nukentėjusįjį gali atlikdamas tik krūtinės paspaudimus: 100 krūtinės paspaudimų per 1 minutę.

UŽSPRINGIMAS

• Įtarę užspringimą, nukentėjusio klauskite: „ar jūs užspringote?“, „ar galite kalbėti?“ Jei kvėpavimo takai visiškai užkimšti, žmogus kalbėti negalės.

• Jeigu nukentėjusysis **gali kalbėti ir kosėti**, nieko nedarykite, tik skatinkite nukentėjusįjį kosėti. Stiprus kosulys yra geriausia svetimkūnio pašalinimo priemonė.

- Jei nukentėjusysis **negali kalbėti ir kosėti**, 5 kartus stuktelkite per nugarą į tarpumentę. Jei tai nepadeda 5 kartus spustelkite viršutinėje pilvo srityje (atlikite Heimlich'o manevrą).
- Jei tai nepadeda, kartokite veiksmus: 5 kartus stuktelkite į tarpumentę ir 5 kartus spustelkite viršutinėje pilvo srityje.

SVARBU!

Jeigu nukentėjusysis gali kalbėti ir kosėti, nieko nereikia daryti, tik skatinti jį kosėti. Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, kvieskite GMP, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

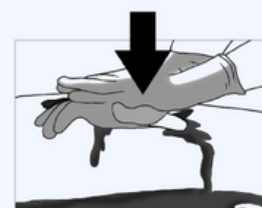
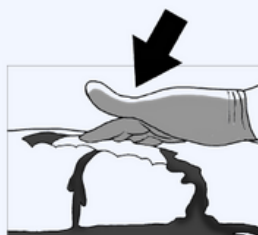
KRAUJAVIMO STABDYMAS

- Dauguma žmonių išsigąsta, pamatę kraują. Tai yra normalu. Žinojimas, kaip taisyklingai suteikti pagalbą stipraus kraujavimo atveju, padeda nepasimesti ir laiku suteikti efektyvią pagalbą.
- Išorinis kraujavimas yra stiprus, jei matote srove tekančią kraują arba krauju sparčiai mirksta drabužiai. Tokį kraujavimą būtina stabdyti nedelsiant, nelaukiant medikų, nes žmogus iš stambiųjų kraujagyslių gali mirtinai nukraujuoti per 1,5 min.
- Liepkite šalia esantiems kviesti medikus **telefonu 112**. Jei šalia nieko nėra, kvieskite medikus sustabdę kraujavimą.
- Įsitikinkite, kad negresia pavojus ir suteikite pagalbą nukentėjusiam.

1 Spauskite rankomis kraujuojančią vietą.

2 Užsidėkite pirštines, uždėkite tvarstį ir spauskite rankomis.

3 Uždėkite turniketą.

Apsukite

Užveržkite

Užfiksukite

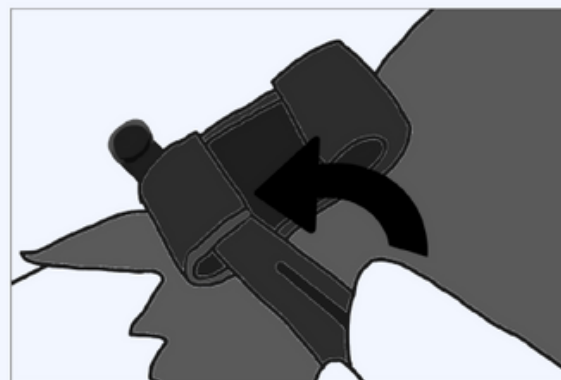
Užrašykite laiką

SKAMBINKITE 112

KAIP UŽDĖTI TURNIKETĄ?

- Turniketas dedamas 5 cm aukščiau žaizdos (tarp žaizdos ir širdies).
- Jeigu kraujavimo vieta nėra aiški ar nėra laiko apžiūrėti sužeidimo dėl nesaugios aplinkos, turniketas dedamas ant galūnės kuo aukščiau, nenuimant drabužių.
- Dedant ant rūbų, būtina patikrinti, ar tarp turniketo ir galūnės nėra nereikalingų daiktų, tokių kaip raktai, telefonai, žiebtuvėliai ar kiti daiktai, kurie gali trukdyti tinkamai užveržti turniketu galūnės kraujotaką.
- Uždėjus turniketą, suktuką užveržti iki galo arba taip, kad sustotų kraujavimas ir nebūtų jaučiamas periferinis pulsas. Veržimo suktuką užtvirtinti tam skirtoje vietoje.
- Nepakankamai užveržus turniketo ir nesustabdžius arterinės kraujotakos, kraujavimas gali suintensyvėti.
- Nepavykus sustabdyti kraujavimo vienu turniketu, uždėti antrąjį turniketą aukščiau pirmojo (tarp žaizdos ir širdies).

SKAMBINKITE 112

- Uždėjus turniketą, **būtina pažymėti uždėjimo laiką**, tam skirtoje vietoje ant turniketo arba ant sužeistojo kūno užrašant raidę T ir uždėjimo laiką.

- Turniketas nenuimamas, kol nebus suteikta specializuota medicininė pagalba.
- **Dėmesio!** Turniketo atleidimas ar nuėmimas be specializuotų medikų priežiūros, pavojingas sužeistojo gyvybei!
- Komercinių turniketų konstrukcija gali skirtis, todėl rekomenduojama atidžiai persiskaityti konkretaus turniketo naudojimosi instrukciją. Visi turniketai turi būti pažymėti CE ir ISO ženklu.

SVARBU!

Jei būtina, kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą ir kraujotaką. Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus)

SKAMBINKITE 112

MIOKARDO INFARKTAS

KAIP ATPAŽINTI?

Diskomfortas krūtinės srityje ar krūtinės skausmas yra dažniausi miokardo infarkto požymiai.

Kas?

Nemalonus spaudimas, pilnumo ar sunkumo jausmas arba skausmas.

Kur?

Krūtinės centre už krūtinkaulio. Jis gali plisti į bet kurį petį ar ranką, taip pat apatinį žandikaulį.

Trukmė?

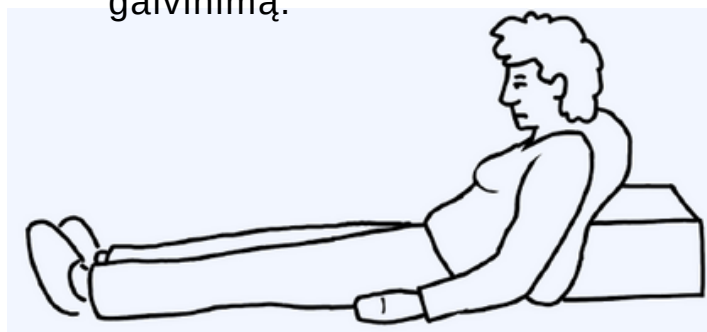
Trunka ilgiau nei kelias minutes, stiprėja.

Kiti galimi simptomai:

Galvos svaigimas ar staigus sąmonės netekimas, pykinimas, dusulys, išbalęs veidas ir pamėlusios lūpos.

PIRMOJI PAGALBA

- Nuraminkite nukentėjusįjį.
- Įtaisykite jį į patogią padėtį, kuri leistų lengviau kvėpuoti. Dažniausiai tai – pusiau sėdima padėtis, kai galva ir pečiai pusiau atremti, o keliai sulenkti.
- Skambinkite bendrosios pagalbos telefonu 112 ir iškvieskite greitąją medicinos pagalbą.
- Duokite nukentėjusiajam aspirino tabletę (maždaug pusę didelės tabletės).
- Tikrinkite nukentėjusiojo kvėpavimą ir kraujotaką, būkite pasirengę prireikus pradėti gaivinimą.

SVARBU!

- Kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius– sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą ir kraujotaką.
- Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

INSULTAS

KAIP ATPAŽINTI?

- Nutįsusios nukentėjusiojo lūpos, pasikeitusi šypsena.
- Sutrikusi, sunkiai suprantama kalba.
- Sumažėjusi vienos pusės kūno galūnių jėga (paprastai, negali jų pakelti).
- Staigus stiprus galvos skausmas.
- Atrodo kaip „girtas“.
- Sąmonės sutrikimas.

PIRMOJI PAGALBA

- Jei nukentėjusysis sąmoningas, padėkite jam atsigulti, nežymiai kilstelkite galvą ir pečius naudodami minkštą pagrindą.
- Atlaisvinkite drabužius, kurie gali apsunkinti kvėpavimą.
- Nuraminkite.

SVARBU!

- Kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą ir kraujotaką.
- Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

KAULŲ LŪŽIAI

KAIP ATPAŽINTI?

Kaulo lūžis gali būti:

Atviras – lūžio vietoje pažeidžiama oda, atsiveria žaizda, iš kurios kyšo kaulų galai.

Uždaras – oda lūžio vietoje nepažeista.

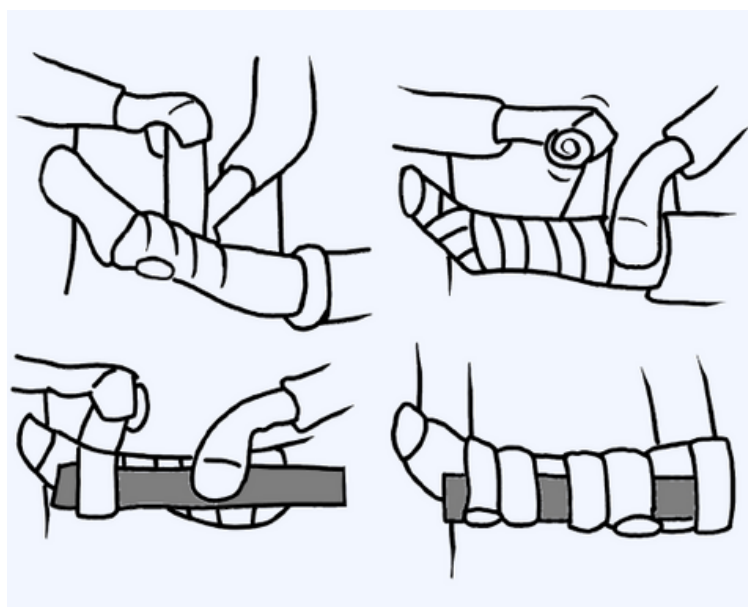
Kaulų lūžimų požymiai:

- Lūžio vietoje – patinimas, kraujosruva.
- Skausmas.
- Jaučiamas ar girdimas traškėjimas.
- Formos pasikeitimas: galūnė gali būti strumpėjusi, nejprastai pakreipta, persukta, sulenkta.
- Judesių sutrikimas.
- Atraminės funkcijos išnykimas.
- Matomi lūžgaliai.

PIRMOJI PAGALBA

Atviras kaulų lūžis

- Stabdytikite kraujavimą.
- Nespauskite kaulų fragmentų.
- Tvarstykite sužalotą vietą taip, kaip tvarstoma žaizda su įstrigusiu svetimkūniu.
- Imobilizuokite traumuotą galūnę taip, kad aukščiau ir žemiau pažeistos vietos esantys sąnariai nejudėtų.

Uždaras lūžis

- Prilaikykite sužalotą vietą, stenkitės nejudinti.
- Imobilizuokite traumotą galūnę taip, kad aukščiau ir žemiau sužeistos vietos esantys sąnariai nejudėtų (jeigu nėra būtinybės nekentėjusiojo transportuoti, prilaikykite traumotą galūnę, kad nejudėtų, kol atvyks GMP).
- Naudokite standžius, kietus įtvarus (lentelės, kartonas, medžių šakelės, standžiai susukti laikraščiai) ir minkštus paklotus, kad nesusidarytų pragulos.
- Įtvara prie traumotos galūnės pritvirtinkite tvarsčiu ar skarele.
- Nedėkite įtvaro ant žaizdos.
- Traumotą galūnę pritvirtinkite prie šalia esančios galūnės ar kūno dalies.

SVARBU!

- Imobilizuokite lūžį tik tuo atveju, jeigu nukentėjusįjį būtina transportuoti.
- Kvieskite GMP.
- Raminkite nukentėjusįjį, prižiūrėkite, kad nejudintų traumotos kūno dalies. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą ir kraujotaką.
- Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

STUBURO SUŽALOJIMAS

KAIP ATPAŽINTI?

Kiekvienas nugaros ir kaklo sužalojimas gali būti lydimas stuburo sužalojimo, kas gali sukelti neįgalumą. To neįvertindami ir judindami nukentėjusįjį, galime padidinti pažeidimą.

Kada įtarti stuburo sužalojimą:

- Traumuotas žmogus nesąmoningas.
- Negalėjimas pajudinti galūnių.
- Skausmas, minkštųjų audinių sužalojimai stuburo projekcijoje, deformacija stuburo srityje.
- Jutimų sutrikimai (deginimas, dilgčiojimas).
- Trauma (didelės kinetinės energijos):
 - „Skrydis“ iš automobilio
 - Automobilio avarija, kai greitis didesnis nei 60 km/val.
 - Motociklo avarija, kai greitis didesnis nei 30 km/val.
 - Partrenktas ar pervažiuotas pėstysis.

PIRMOJI PAGALBA

- Neleiskite nukentėjusiajam judėti.
- Rankomis padėkite galvą patogioje (neutralioje) pozicijoje.
- Stebėkite nukentėjusiojo būklę, kol atvyks greitoji medicinos pagalba.
- Jei reikia apversti nukentėjusįjį ant nugaros (jis be sąmonės, reikia gaivinti), verskite jį taip, kad galva, kaklas ir visas stuburas būtų vienoje tiesėje.

SVARBU!

- Neleiskite nukentėjusiajam judėti. Kvieskite GMP.
- Fiksuokite galvą rankomis, kol atvyks greitoji medicinos pagalba.
- Stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą bei kraujotaką, kol atvyks medikai.
- Jei nukentėjęs prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą.
- Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

SUNKI ALERGINĖ REAKCIJA – ANAFILAKSIJA

KAIP ATPAŽINTI?

Anafilaksija – tai sunki alerginė reakcija į svetimą ar susvetimėjusią biologiškai aktyvią medžiagą, kuriai veikiant pažeidžiamos įvairios organų sistemos (dažniausiai – oda, kvėpavimo, virškinimo ir širdies kraujagyslių sistemos).

Simptomai:

- Dusulys
- Odos paraudimas, dilgėlinis
- bėrimas
- Veido, vokų, liežuvio paburkimas
- Pilvo skausmai
- Šokas

Pirmieji ligos požymiai dažniausiai pasireiškia praėjus kelioms sekundėms

ar minutėms po kontakto su alergenu (pvz., vabzdžio įgėlimo), tačiau gali atsirasti ir vėliau (per 2 valandas).

PIRMOJI PAGALBA

- Paskambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir iškvieskite greitąją medicinos pagalbą. Jei įmanoma, surinkite informacijos apie galimą alergeną ir jį pašalinkite.
- Paklauskite nukentėjusiojo, ar jis turi su savimi adrenalino švirkštą (paprastą arba automatinį – autoinjektorį), ir padėkite nukentėjusiajam susišvirkšti adrenalino į raumenis.
- Parinkite nukentėjusiajam patogią kūno padėtį. Jei kamuoja dusulys, pasodinkite. Jei nukentėjusysis jaučia silpnumą, svaigsta galva, paguldykite ir kojas pakelkite aukščiau nei jo galva.

SVARBU!

- Kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą ir kraujotaką.
- Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

NUDEGIMAS

KAIP ATPAŽINTI?

Terminis nudegimas:

Nudegimą gali sukelti prisilietimas prie ugnies ar įkaitusių daiktų, sausas karštis, trintis, karšti skysčiai ir garai.

Cheminis nudegimas:

Nudegimą gali sukelti korozinės medžiagos (rūgštys, šarmai).

Nudegimai, kuriuos gali sukelti elektros srovė, radiacija.

Simptomai:

- Skausmas.
- Odos paraudimas, aplinkiniai audiniai paburkę (paviršinis nudegimas).
- Pūslės (vidutinio gylio nudegimas)
- Apanglėjusi, papilkėjusi, negyva oda (gilus nudegimas).
- Šokas.
- Elektros nudegimams būdingos rusvos, varios spalvos nuosėjos ant odos, nudegimo požymiai elektros srovės įėjimo ir išėjimo vietose.

PIRMOJI PAGALBA

- Užtikrinkite savo saugumą (jeigu gresia tiesioginis pavojus, nesiartinkite prie nukentėjusiojo).
- Paskambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir iškvieskite greitąją medicinos pagalbą.
- Nutraukite deginimo procesą, jei jis dar vyksta. Pvz., jei nukentėjusio drabužiai dega, užgesinkite, jei elektra dar teka, nutraukite jos srovę. Jei nudegimas cheminis, pasistenkite pašalinti visas chemines medžiagas nuo odos jas nuplaudami tekančiu vandeniu arba tiesiog jas nubraukdami.
- Vėsinkite nudegusią vietą kambario temperatūros (apie 8–20 °C) vandeniu, geriausia – po silpna tekančio vandens srove. Ją nukreipkite taip, kad vanduo nuo nudegimo ant sveikos odos netekėtų mažiausiai 10 minučių, arba kol nukentėjusysis nejaus skausmo (ne ilgiau 20 minučių).

- Nuvilkite (apkirpkite) visus apdegusius drabužius, nuimkite apyrankes, žiedus, laikrodžius ir kita, kas patinus audiniams, gali spausti nudegusią vietą.
- Visą nudegimo plotą kartu su apanglėjusiais drabužiais aplink žaizdą lengvai aptvarstykite.
- Parinkite nukentėjusiojo kūnui patogią padėtį.

SVARBU!

- Nudegimo vietą vėsinkite tekančiu vandeniu. Jis neturi būti perdėm šaltas, taip pat vėsinti nereikėtų per ilgai, kad neišstiktų hipotermija. Neplėškite prie nudegimo vietos prikibusių drabužių, daiktų ar nudegusios odos.
- Nepradurkite dėl nudegimo atsiradusių pūslių. Nudegusios vietos netepkite tepalu, losjonu ar riebalais.
- Nedėkite tvarsčių ant veido, nes nukentėjusio veidą būtina matyti, vertinti jo kvėpavimo takų būklę ir kvėpavimą.
- Kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą bei kraujotaką. Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

GYVATĖS ĮKANDIMAS

KAIP ATPAŽINTI?

Įkandimo požymiai:

- Dvi taškinės žaizdelės.
- Odos paraudimas, patinimas.
- Skausmas toje vietoje.
- Galimi apsinuodijimo požymiai (galvos skausmas, bendras silpnumas) ir šokas.

Mūsų krašte vienintelė nuodingoji gyvatė – **paprastoji angis**. Kaip ir daugumą nuodingų gyvačių, ją galima atpažinti iš trikampio formos snukio. Jos būna rudos ar pilkos spalvos, su tamsiu raštu ant nugaros ir užauga iki 80 cm ilgio. Gyvena pamiškėse bei pelkių pakraščiuose.

PIRMOJI PAGALBA

- Padėkite nukentėjusiajam atsigulti. Nuraminkite nukentėjusįjį.
- Paskambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir iškvieskite greitąją medicinos pagalbą.
- Pažeistą galūnę specialiai sutvarstykite. Tvarstis apvyniojamas glaudžiai apie visą galūnę, tačiau per daug nesuveržiant, kad būtų įmanoma po juo pakišti pirštą. Galūnės apvyniojimas mažina limfos tėkmę ir nuodų išplitimą.

SVARBU!

- Nenaudokite arteriją užspaudžiančių timpų, neplaukite žaizdos, nekelkite įkastos vietos aukščiau širdies lygio, nesiurbkite (nečiulpkite) gyvatės įkandimo žaizdos, nes siurbimas pašalina tik nedidelį kiekį gyvatės nuodų, neturi klinikinės reikšmės ir gali apsunkinti pažeidimą.
- Kvieskite GMP. Kol atvyks medikai, stebėkite gyvybinius požymius – sąmonę (ar kalbinamas žmogus atsako), kvėpavimą bei kraujotaką. Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, atverkite kvėpavimo takus ir įvertinkite kvėpavimą. Jei jis nekvėpuoja, pradėkite gaivinti (atlikite 30 krūtinės paspaudimų ir 2 įpūtimus).

APIBENDRINIMAS

PIRMOSIOS PAGALBOS SUTEIKIMAS

APSAUGOKITE ĮVYKIO VIETĄ

- Jei nelaimė įvyko kelyje, pastatykite ženklą.
- Jei gresia sprogimas ar gaisras, nukentėjusįjį patraukite į saugią vietą.

PRANEŠIMAS TELEFONU

- Įjunkite telefono garsiakalbį – klausykite, specialistai jums patars ką daryti
- **Kas?** Pavardė, vardas, amžius (apytiksliai), adresas, iš kur skambinate
- **Kas? Kas atsitiko?**
- **Kur?** Tiksliai nelaimingo atsitikimo vieta
- **Gaukite patvirtinimą, kad pranešimas priimtas!**

ĮVERTINKITE SITUACIJĄ

- Kiek sužeistųjų, ar jie turi sąmonę?
- Jei ne, paguldykite ant šono.
- Paskirstykite gelbėtojus sužeistiesiems.

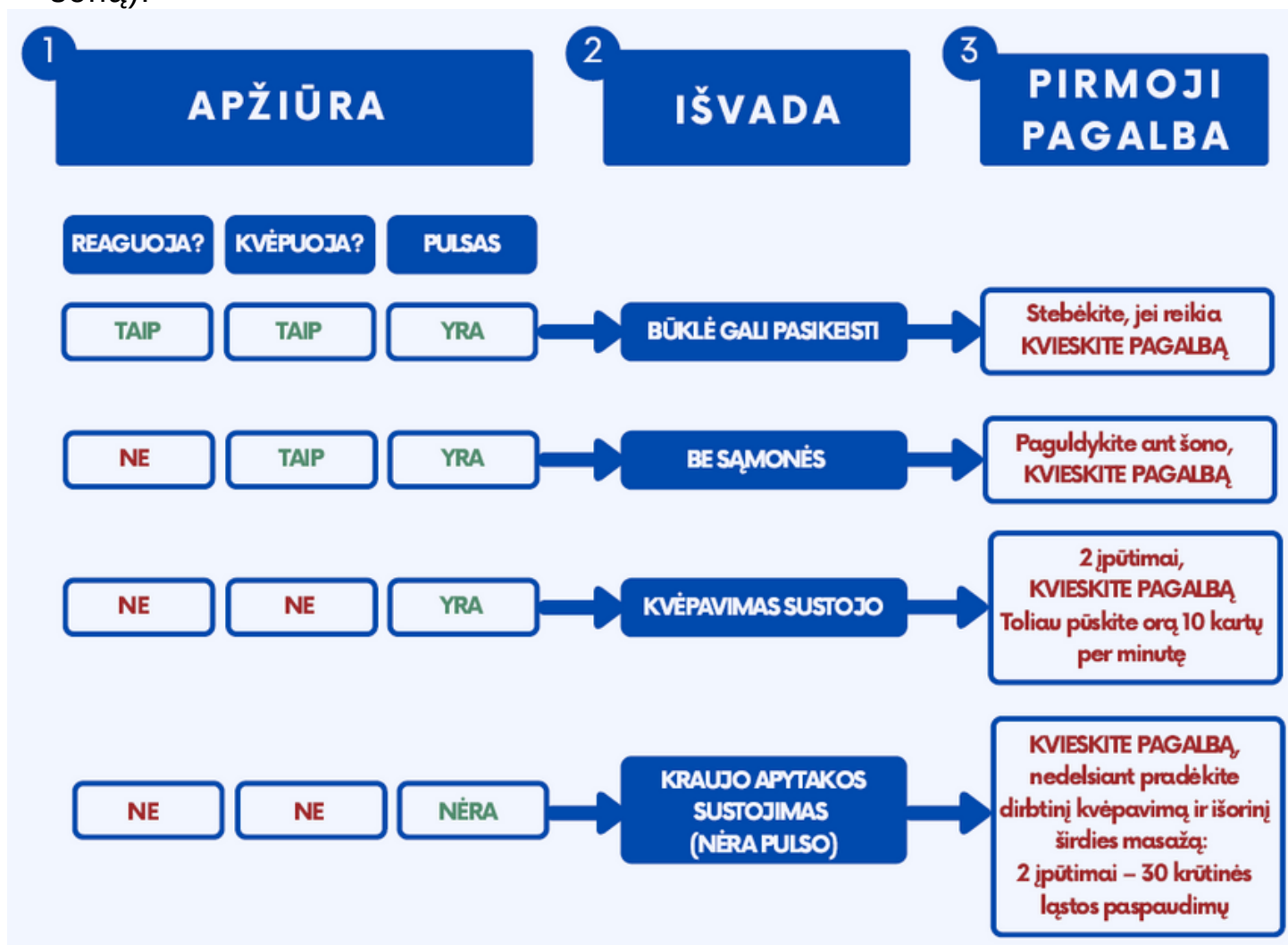

APIBENDRINIMAS

SUŽEISTOJO/LIGONIO APŽIŪRA IR BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

Vertiname tris pagrindines ligonio/sužeistojo gyvybines funkcijas:

- Sąmonę – pajudinkite žmogų už pečių
- Kvėpavimą – priartinkite ausį prie veido ir stebėkite, ar kilnojasi krūtinės ląsta.
- Kraujo apytaką (pulsą) – čiuopkite pulsą kaklo srityje (nuo Adomo obuolio į šoną).

SAUGOKIME SAVE IR KITUS!

Informacija parengta remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atmintine, kaip suteikti pirmąją pagalbą.